

Vid Skålberget i Sund fann Maria Antman inspirationen till scenografin. Carina Karlsson har (tillsammans med Ida Kronholm) skrivit operans libretto.

Mytomspunnet berg tar plats på operascenen

Skålberget i Sund har fungerat som inspiration när Maria Antman planerar scenografin till operan "Lisbeta".

– Berget kommer hela tiden att vara mer eller mindre närvarande på scenen, säger hon.

När man står nedanför Skålberget mellan byarna Strömbolstad och Brännbolstad välver sig den höga klippan över en, nästan som att den är på väg att tippa över. På en av klippavsatserna sticker de grova kvistarna i ett stort fågelbo ut, och bergets fot ramas in av bergsaskar i beråd att slå ut.

Den här miljön, som kompletteras av Östra Kyrksundet strax intill, har inspirerat Maria Antman som gör scenografin till Kulturföreningen Katrinas opera "Lisbeta – en trollkona skall du icke låta leva".

Operans libretto, som skrivits av **Carina Karlsson** och regissören **Ida Kronholm**, baserar sig på Carina Karlssons roman "Märket", som kretsar kring 1600-talets häxprocesser på Åland.

Körde förbi

När scenografen Maria Antman bekantar sig med en ny text, i det här fallet ett libretto, brukar hon snabbt få bilder i huvudet av hur scenmiljön skulle kunna utformas.

– Men den här gången råkade jag på huvudelementet av en slump.

I projektets begynnelse gav Carina Karlsson nämligen en del av de medverkande en guidad tur till olika platser där händelserna kring trolldomsprocesserna utspelade sig och sällskapet råkade då välja just den väg som passerar berget. Både Ida Kronholm och Maria Antman fäste sig direkt vid miljön, men diskuterade den inte desto mer med varandra just då.

– Men ju mer jag tänkte på berg som element och symbol desto mer tyckte jag att det skulle kunna vara grundidén för scenografin. Jag tog senare mod till mig och sade till Ida 'vet du, jag har en grej som inte lämnar mig hur jag än försöker och det är Skålberget som vi åkte förbi'. Då tjoade hon och sade att hon kände precis samma sak, säger Maria Antman.

Ska kunna flyttas

Maria Antman återvände efter det till berget en gång till och började fundera på hur det skulle kunna omsättas till en scen. Hon avfärdade snabbt tanken på att bygga en realistisk kopia av berget, men har däremot tittat på hur dess linjer löper och utifrån dem skapat en slags stiliserad modell.

Berget, som får en stomme av metall, kommer att vara mer eller mindre närvarande på scenen hela tiden. Maria Antman säger att det finns vissa tekniska utmaningar som ska lösas, scenografin måste utformas så att den kan användas på olika typer av scener efter att operan spelats klart på Alandica.

– Men jag vill inte avslöja för mycket om hur vi hanterar berget på scenen, för det ska ingå en del överraskningsmoment.

Mångfacetterat

Att just ett berg passar som scenbild för den här operan har flera förklaringar. Berget kan symboliskt användas för att representera svårigheter och hinder, men som plats kan det samtidigt erbjuda skydd och avskildhet. Carina Karlsson tycker om Maria Antmans vision.

– Skålberget är hjärtat i norra Sund. Det är en laddad miljö som det finns många myter och legender om, som att förkastningen använts som ättestupa. Där finns också tusen år gamla

stentrappor och man vet att folk blivit mördade i dem, så det är en ganska laddad miljö.

Hon beskriver hur klippvägens karaktär ändras beroende på årstid och väderförhållanden, nästan som att berget är placerat på platsen för att utgöra en kuliss för de gamla kulturmarkerna. Det här kommer Maria Antman att ta fasta på bland annat genom ljussättningen. Scenografen ser också flera möjligheter till hur höjdskillnaderna i bergets olika delar kan utnyttjas till exempel för att markera de olika karaktärernas status.

– Jag tycker om att jobba på ett minimalistiskt sätt. Det som finns på scenen ska bara vara det som är absolut nödvändigt för att kunna berätta historien.

Premiär i sommar

Den 15 juli är det dags för urpremiären. Hittills har både planeringen och övningarna löpt på, trots den pågående pandemin.

– Vi har en coronaanpassad strategi för repetitionerna, säger **Barbro Sundback** som är ansvarig producent.

Ålandstidningen har tidigare presenterat ensemblen som bland annat består av soprannerna **Sofie Asplund** och **Therese Karlsson**, mezzosopranen **Jenny Carlstedt**, basbarytonen **Philip Björkqvist** och tenoren **Dan Karlström**.

– Det är välsignat roligt att se hur det som från början var min romantext nu förvaltas av andra människor som tillsammans bygger upp en helt annan skapelse, säger Carina Karlsson.

Text
Annika Kullman
annika.kullman@alandstidningen.ax
tel: 26 644

Foto
Robert Jansson
robert.jansson@alandstidningen.ax
tel: 26 650

Carina Karlsson och Maria Antman säger att miljön vid Skålberget kan användas på flera olika sätt i scenografin. "När solen inte lyser på är klippan ganska avskräckande och mörk", konstaterar Carina Karlsson.

I back-spegeln
med *Kjell Ekström*

Under självstyrelse-jubileumsåret presenterar etnologen Kjell Ekström varje vecka ett fotografi i Ålandstidningen – det blir såväl äldre som nyare bilder från hela Åland.

Om du har ytterligare upplysningar om fotografiet eller vill kommentera det – skriv till kjell.ekstrom@aland.net

Välkommen med på en nostalgisk resa genom vårt fantastiska landskap!

Hallens föregångare i korsningen Ålandsvägen – Norragatan. (Fotografi ur Ulla Södergårdhs samling.)

Affärshus i tegel fick ge plats åt nybygge

Det är inte bara vackra trävillor som fått stryka på foten i Mariehamn. Det har även funnits vackra stenbyggnader som den på bilden; Mariehamns handelslags putsade tegelbyggnad med klassicistisk touch i korsningen Ålandsvägen – Norragatan.

Huset byggdes enligt arkitekt **Torsten Montells** ritningar efter att handelslaget köpt tomten 1928. Fotografiet är taget under Samgångs regim och det var också Sam-

gång som rev byggnaden på 1970-talet för att ge plats åt den moderna matbutiken Hallen och källarkrogen Sabina. Jag har vaga minnen från den gamla affären, men tycker mig minnas automaten från vilken man kunde köpa mjölk i lösvikt.

När huset väl var rivet skulle jag som 18-åring göra min krogdebut på Sabina. Tillsammans med tre klasskamrater från Ålands lyceum bokades bord. Vi åt supé medan vi

beundrade den moderna inredningen med de imponerande takarmatureerna över dansgolvet. Jag minns ännu att plankstegen kostade 48 mark, en svidande summa för en student.

I dag kan man gå ner till Sabinas gamla lokaler som blivit Mariehamnsmuseum och genom Mariehamnsmodellen uppleva och sörja den försvunna stadsidyllen, men kanske också minnas danssessioner på nattklubben Alvas.

Kultur på nipalive.ax

NIPÅ jobbar intensivt med att förmedla nordisk kultur på Åland och åländsk kultur ut i Norden. Spännande evenemang är på gång!

Fredagen 23:e april blir det konsert med ett av Grönlands mest uppskattade liveband; Small Time Giants. Bandet skapar musik utifrån personliga och historiska tragedier från Grönland. Bakom sig har de ett stort antal hyllade liveshower och här får vi uppleva en konsert där bandet spelar med Unison Strings Orchestra.

Söndagen 2:a maj är nytt datum för moving pARTS! Det dansade konstverket med två åländska dansare och en norsk bildkonstnär, som tidigare blev inställt med kort varsel pga Covid-situationen. Karolin Nyman och Lisa Schåman står för dansen och norska Nicolay Aamodt står för konstverken.

Se evenemangen på nipalive.ax samt på IP-TV kanal 65. Kultur till alla, överallt.

23.4
Small time giants med strängorkester, kl. 20

2.5
Konstformer i samspel i Moving pARTS, kl. 15.30

Läs mer på nipa.ax

 Nordens institut på Åland